

قانون مالیات‌های مستقیم

(مصوب ۱۳۶۶/۱۲/۳)

با آخرین اصلاحات مصوب ۱۳۹۴

اجرا از سال ۱۳۹۵

به اهتمام

قانون مالیات بر ارزش افزوده و سایر مقررات مالیاتی

به اهتمام محسن براهی

انتشارات هرمس

انتشارات هرمس
تهران، خیابان ولیعصر، پلاک ۱۳۶۶/۱۲، بعد از برج نگار، شماره ۲۴۹۳ - تلفن: ۸۸۷۹۵۶۷۴

قانون مالیات‌های مستقیم

مصوب ۱۳۶۶/۱۲/۳؛ با اصلاحات و الحاقات مصوب ۱۳۹۴؛ اجرا از سال ۱۳۹۵
به انضمام قانون مالیات بر ارزش افزوده و سایر مقررات مالیاتی

محمسن ابراهیمی
طرح جلد: واحد طراحی هرمس
چاپ اول: ۱۳۹۴
تیراژ: ۱۵۰۰ نسخه
چاپ: رسام
همه حقوق محفوظ است.

عنوان قراردادی: ایران. قوانین و احکام
عنوان و نام پدیدآور: قانون مالیات‌های مستقیم مصوب ۱۳۶۶/۳/۱۲
ماده واحد: مصوب ۱۳۹۴، برای اجرا از سال ۱۳۹۵ /
به اهتمام محسن ابراهیمی.
مشخصات نشر: تهران: انتشارات هرمس، ۱۳۹۴.
مشخصات ظاهری: هفت + ۲۶۰ ص.
شابک: 978-964-363-948-8
وضعیت فهرست‌نویسی: فیا
موضوع: مالیات - قوانین و مقررات - ایران
موضوع: مالیات بر درآمد - قوانین و مقررات - ایران
شأنه افزوده: ابراهیمی، محسن، ۱۳۴۳-
رده‌بندی کنگره: KMH ۳۵۷۳ / ۱۲۸۱۳۹۴
رده‌بندی دیویی: ۳۴۳ / ۵۵۰۵۲
شماره کتابشناسی ملی: ۳۹۶۰۷۸۸

فهرست

پیشگفتار	۱
باب اول - اشخاص مستحق مالیات	۳
باب دوم - مالیات بر اراضی	۵
فصل اول: مالیات سالانه املاک	۵
فصل دوم: مالیات مستغلات مسکونی خالی	۵
فصل سوم: مالیات بر اراضی بایر	۵
فصل چهارم: مالیات بر ارث	۶
فصل پنجم: حق تمیر	۲۳
باب سوم - مالیات بر درآمد	۲۹
فصل اول: مالیات بر درآمد املاک	۲۹
فصل دوم: مالیات بر درآمد کشاورزی	۴۶
فصل سوم: مالیات بر درآمد حقوق	۴۷
فصل چهارم: مالیات بر درآمد مشاغل	۵۳
فصل پنجم: مالیات بر درآمد اشخاص حقوقی	۶۶
فصل ششم: مالیات درآمد اتفاقی	۸۰
فصل هفتم: مالیات بر جمع درآمد ناشی از منابع مختلف	۸۳
باب چهارم - در مقررات مختلفه	۸۵
فصل اول: معافیت ها	۸۵

۱۰۸	فصل دوم: هزینه‌های قابل قبول و استهلاک
۱۱۷	فصل سوم: قرائن و ضرایب مالیاتی
۱۱۹	فصل چهارم: مقررات عمومی
۱۳۴	فصل پنجم: وظایف مؤدیان
۱۳۸	فصل ششم: وظایف اشخاص ثالث
۱۴۴	فصل هفتم: نشویقات و جرایم مالیاتی
۱۵۲	فصل هشتم: ابلاغ
۱۵۶	فصل نهم: وصول مالیات
۱۶۱	باب پنجم - سازمان تشخیص و مراجع مالیاتی
۱۶۱	فصل اول: مراجع تشخیص مالیات و وظایف و اختیارات آنها
۱۶۸	فصل دوم: ضرایب بدنی
۱۷۲	فصل سوم: مرجع حل اختلاف مالیاتی
۱۷۷	فصل چهارم: شورای عالی مالیات و وظایف و اختیارات آن
۱۸۱	فصل پنجم: هیات عالی انتظارات مالیات و وظایف و اختیارات آن
۱۸۲	فصل ششم: دادستانی انتظامی مالیات و وظایف و اختیارات آن
۱۹۵	پیوست‌ها:
۱۹۷	الف- قانون مالیات بر ارزش افزوده
۱۹۷	فصل اول- کلیات و تعاریف
۱۹۷	فصل دوم- معافیت‌ها
۱۹۹	فصل سوم- مأخذ، نرخ و نحوه محاسبه مالیات
۲۰۱	فصل چهارم- وظایف و تکالیف مؤدیان
۲۰۶	فصل پنجم- سازمان مالیات بر ارزش افزوده و وظایف و اختیارات آن
۲۱۰	فصل ششم- سایر مقررات
۲۱۱	فصل هفتم- عوارض کالاها و خدمات
۲۱۵	فصل هشتم- حقوق ورودی
۲۱۶	فصل نهم- سایر مالیات‌ها و عوارض خاص
۲۲۲	فصل دهم- تکلیف سایر قوانین مرتبط و تاریخ اجرا

- ب- سایر مقررات مالیاتی مرتبط ۲۲۶
- ۱- موادی از قانون رفع موانع تولید رقابت پذیر و ارتقای نظام مالی کشور مصوب ۱۳۹۴/۲/۱ ۲۲۶
- ۲- موادی از قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲) مصوب ۱۳۹۳/۱۲/۱۴ ۲۳۴
- ۳- موادی از قانون حداکثر استفاده از توان تولیدی و خدماتی در تأمین نیازهای کشور و تقویت آنها در امر صادرات مصوب ۱۳۹۱/۵/۱ ۲۴۳
- ۴- ماده ۳ از قانون ارتقای سلامت نظام اداری و مقابله با فساد مصوب ۱۳۹۰/۸/۷ مجمع تشخیص مصلحت نظام ۲۴۴
- ۵- موادی از قانون برنامه پنجم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۸۹/۱۰/۱۵ ۲۴۶
- ۶- موادی از قانون توسعه ابزارها و نهادهای مالی جدید در راستای تسهیل اجرای سیاست‌های کلی اصل چهارم و چهارم قانون اساسی مصوب ۱۳۸۸/۹/۲۵ ۲۵۵
- ۷- موادی از قانون اصلاح بخشی از قانون برنامه چهارم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۸۶/۹/۱۶ ۲۵۶
- ۸- ماده (۱۳) از قانون چگونگی اداره مناسبات آزاد تجاری-صنعتی جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۷۲/۴/۷ ۲۵۸
- ۱-۸- قانون تفسیر راجع به ماده (۱۳) قانون چگونگی اداره مناطق آزاد تجاری-صنعتی جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۷۴/۱/۲۱ ۲۵۸
- ۲-۸- قانون اصلاح ماده (۱۳) قانون چگونگی اداره مناطق آزاد تجاری-صنعتی جمهوری اسلامی ایران ۲۵۹
- ۹- قانون الحاق کمیته امداد امام خمینی (ره) و جمعیت هلال احمر به فهرست نهادهای دولتی مشمول ماده ۱۷۲ اصلاحی قانون مالیات‌های مستقیم مصوب ۱۳۷۱/۱/۲۷ ۲۵۹

پیشگفتار

قانون مالیات‌های مستقیم در ۱۳۶۶/۱۱/۳ به تصویب مجلس شورای اسلامی رسید و از ابتدای سال ۱۳۶۸ به اجرا درآمد. با تحولات سریع در اقتصاد کشور تغییراتی در این قانون نو پا ضرورت یافت که در سال ۱۳۷۱ و بعداً در سال ۱۳۸۰ در آن ایجاد شد. همچنین طی چند سال گذشته از الحاقاتی از قوانین و مقررات دیگر به آن افزوده یا موادی از آن حذف شد. در سال ۱۳۹۱ وزارت امور اقتصادی و دارایی لایحه اصلاح قانون مالیات‌های مستقیم را با تصویب هیأت وزیران قرار گرفت. با قید یک فوریت در ۱۳۹۱/۸/۱ تقدیم مجلس شورای اسلامی شد. دولت هدف از ارائه این اصلاحیه را دستیابی به رشد پایدار توأم با عدالت اقتصادی - به عنوان یکی از اهداف ستون چشم‌انداز جمهوری اسلامی ایران در افق ۱۴۰۴ و سیاست‌های کلی اصل چهارم و پنجم قانون اساسی - و توجه به تأثیر اصلاح نظام‌های کلیدی و محوری اقتصاد، کاهش آنگاه رتبه دولت به عواید حاصل از نفت و گاز، ارتقای جایگاه مالیات‌ها در تأمین منابع مالی دولت، پیش‌بینی تمهیدات ویژه برای دهک‌های مختلف درآمدی و همچنین پیش‌بینی تغییرات قانونی در طرح جامع نظام مالیاتی دانست.

قید یک فوریت لایحه مذکور در جلسه علنی مورخ ۱۳۹۱/۸/۳ مجلس شورای اسلامی به تصویب رسید. پس از طرح لایحه در کمیسیون اقتصادی مجلس و اعمال تغییراتی در محتوای آن، لایحه اصلاحی قانون مالیات‌های مستقیم به شکل ماده واحده‌ای حاوی تعداد شصت و چهار بند در ۱۳۹۲/۱۰/۲۵ برای رأی‌گیری به صحن علنی مجلس تقدیم شد. با همزمانی تصویب قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقای نظام مالی کشور و پیش‌بینی برخی اصلاحات در قانون مالیات‌های مستقیم از جمله حذف مواد ۱۳۲ و ۱۳۸ و الحاق ماده ۱۳۸ مکرر، ماده واحده مذکور در جلسه

علنی مورخ ۱۳۹۳/۱۱/۱۵ با اصلاح مجدد به تصویب مجلس شورای اسلامی رسید و برای اعلام نظر به شورای نگهبان تقدیم شد.

شورای نگهبان طی دو مرحله بررسی مواردی را نیازمند بازنگری و تغییر دانست که در نهایت قانون ماده واحده اصلاح موادی از قانون مالیات‌های مستقیم در ۱۳۹۴/۴/۳۱ با شصت بند به تصویب مجلس شورای اسلامی رسید و مورد تأیید شورای نگهبان نیز قرار گرفت. تغییرات مهم اصلاحیه اخیر شامل عناوین زیر است:

- ۱- تغییر در فرایند مالیات بر ارث و ساده‌سازی آن برای مؤدیان مالیاتی
- ۲- ایجاد عدالت مالیاتی و همسان‌سازی در نحوه مالیات‌ستانی از مشاغل و همچنین روش رسیدگی بر پایه اطلاعات و مستندات
- ۳- تغییر اساسی در معافیت مالیاتی واحدهای صنعتی و معدنی و نیز صنعت حمل و نقل و پیاوردن و بهانه‌گردی از طریق تشویق به سرمایه‌گذاری سرمایه‌گذاران داخلی و خارجی
- ۴- احیای پایگاه‌های اطلاعات مالیاتی از طریق پایگاه‌های اطلاعاتی دولتی و خصوصی برای اصلاح شیوه مالیات و تبیین عدالت مالیاتی
- ۵- برطرف شدن ضعف ضمانت اجرایی قانون با تعریف قانونی جرم و مجرمان مالیاتی

به دلیل کثرت اصلاحات طی سال‌های قبل، ملاحظات اخیر در این کتاب برای اولین بار، از دو رنگ قلم در نگارش متن استفاده شده است تا امکان تمایز اصلاحیه اخیر فراهم شود. همچنین تمامی متون حذف‌شده در این کتاب ذکر شده است تا در دسترس پژوهشگران، استادان، دانشجویان و همچنین مسئولان و مؤدیان مالیاتی برای محاسبه و بررسی مالیات‌های قبل و بعد از سال ۱۳۹۵ قرار گیرد. در پیوست، قانون مالیات بر ارزش افزوده و مواردی از قوانین و مقررات دیگر که به نحوی به موضوع مالیات مرتبط است و اهمیت بیشتری دارد درج شده است تا خوانندگان محترم امکان آگاهی از سایر مقررات مالیاتی خارج از مفاد قانون مالیات‌های مستقیم نیز داشته باشند.

محسن ابراهیمی

مهر ۱۳۹۴